

Versenyzői kód:

	/	11	/	
--	---	-----------	---	--

2019. évi LXXX törvény 11. § (2)
4 0715 10 12 Szerszám- és készülékgyártó

MAGYAR KERESKEDELMI ÉS IPARKAMARA

Szakma Kiváló Tanulója Verseny

Területi előválogató

KOMPLEX ÍRÁSBELI FELADATSOR

Szakma:

4 0715 10 12 Szerszám- és készülékgyártó

KKK rendelet száma:

2019. évi LXXX. törvény 11. § (2) bekezdése szerint

Komplex írásbeli feladat:

Szerszámok és készülékek gyártása, javítása

Elérhető pontszám: 100 pont

Az írásbeli verseny időtartama: 150 perc

2023.

Javító neve	
Aláírása	

Elért pontszám	
----------------	--

Fontos tudnivalók

Kedves Versenyző!

Az írásbeli feladatsorban a feladatok között néhány esetben kapcsolat lehet! Javasoljuk, hogy először olvassa végig a feladatokat, a megoldást az Ön számára egyszerűbb kérdések megválaszolásával kezdje.

A feladatok megoldásánál ügyeljen a következők betartására:

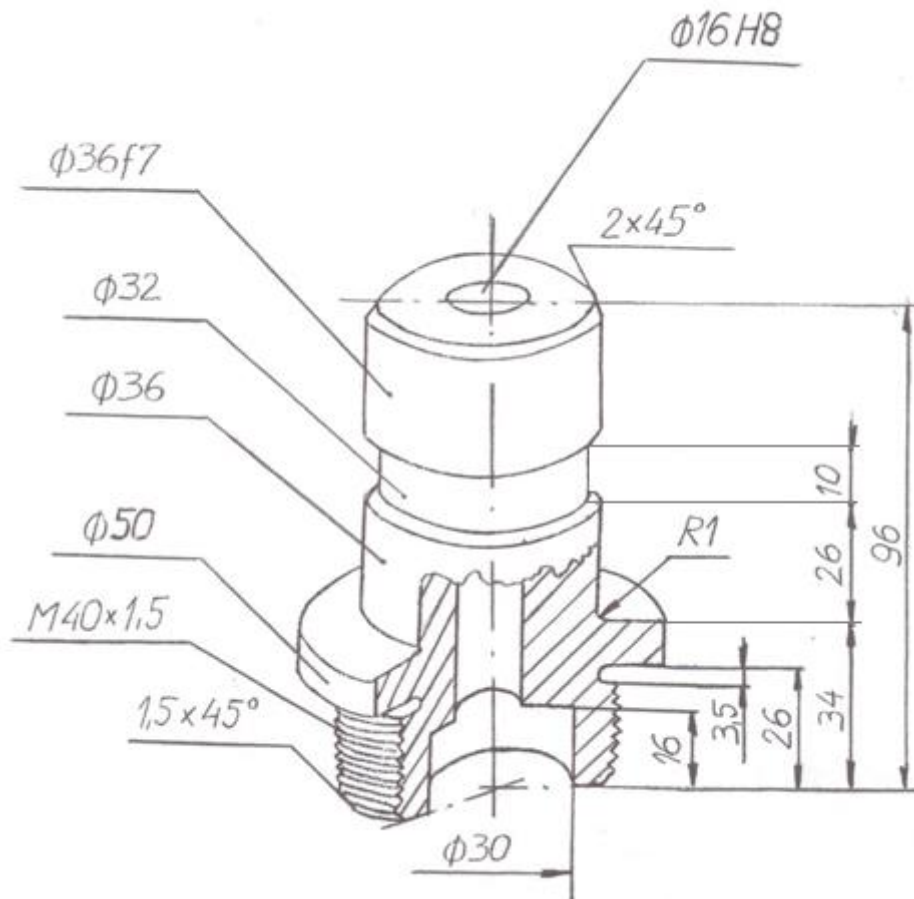
1. Minden oldalon írja fel a versenyzői kódot!
2. A megoldások sorrendje tetszőleges.
3. A megoldásoknál tollat használjon, ceruza csak a rajzos feladatoknál használható! A rajzon kívül ceruzával írt részeket a javító tanár nem értékelheti!
4. A versenyzők az írásbeli megoldásához szükséges író-, rajzeszközöket és nem programozható számológépet használhatnak. Mobiltelefon nem használható számológépként!
5. A számítási feladatok, feladatrészek csak akkor értékelhetők, ha az összefüggésekbe (képletekbe) a versenyző számszerűen behelyettesít! Nem fogadható el az olyan feladat vagy feladatrész megoldása, ahol az összefüggés után csak a végeredményt tüntették fel és nincs mértékegység! A kerekítési pontosságot (amennyiben szükséges) az adott feladat tartalmazza.
6. A hibás választ „csak” egy vonallal húzza át! Az áthúzott feleletekre nem jár pont.
7. Meg nem engedett segédeszköz használata a versenyből való kizárást vonja maga után!
8. A feladat megoldására biztosított idő leteltével a munkát be kell fejezni!

Ügyeljen arra, hogy áttekinthetően és szép külalakkal dolgozzon!

Sikeres megoldást és jó munkát kívánunk!

1. Feladat: Alkatrészrajz készítése**... pont / 25 pont****Az axonometrikus ábra alapján készítsen alkatrészrajzot a befogócsapról!****A rajz készítésekor vegye figyelembe az alábbiakat:**

- Méretarány: 1:1.
- Ábrázolási mód: félnézet-félmetszet. (A menetkifutás beszúrásának átmérője 35 mm.)
- Adjon utasítást a felületek érdességére! (A tűrésezett felületének átlagos érdessége 0,8 mikrométer, a többi felületé 3,2). A régebbi szabvány szerinti megadás is elfogadható.
- A rajzon szabályosan tüntesse fel az ISO rendszerű tűrésezett méretek határeltéréseit! (Az alaplyuk-rendszerű furat tűrésmezeje 27 mikrométer, a csaptűrés felső határeltérése -0,025 mm, az alsó határeltérése pedig -0,050 mm.)
- A rajz a könnyebb munkavégzés miatt nem csak a Megoldás helyén, hanem külön pótlapon is elkészíthető!

Az értékelés szempontjai:

a) helyes ábrázolás	... pont / 12 pont
b) méretmegadás szabályainak betartása	... pont / 4 pont
c) érdesség megadása	... pont / 3 pont
d) a tűréstábla megrajzolása, helyes kitöltése	... pont / 3 pont
e) a rajz tisztasága, szabványossága, esztétikuma	... pont / 3 pont

Versenyzői kód:

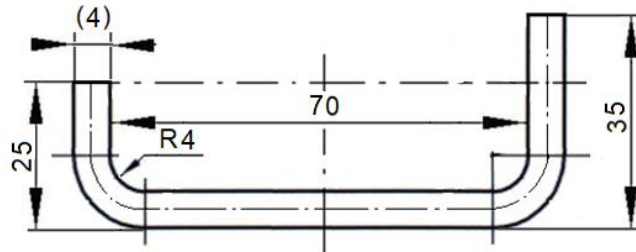
/ **11** /

2019. évi LXXX törvény 11. § (2)
4 0715 10 12 Szerszám- és készülékgyártó

Megoldás:

2. Feladat: Hajlításos számítás

A rajzon látható alkatrészt kell elkészíteni 25x4mm-es szelvényméretű laposacélból hajlítással. Számolja ki az előgyártmány hajlítás előtti hosszát egész számra felfelé kerekítéssel! (A semleges szál eltolódását nem kell figyelembe venni!)

a) Határozza meg a rajzról helyes leolvasással az egyenes szakaszok összes hosszát!

$L_1 = ?$

... pont / 3 pont

b) Számítsa ki a körívek együttes hosszát!

$L_2 = ?$

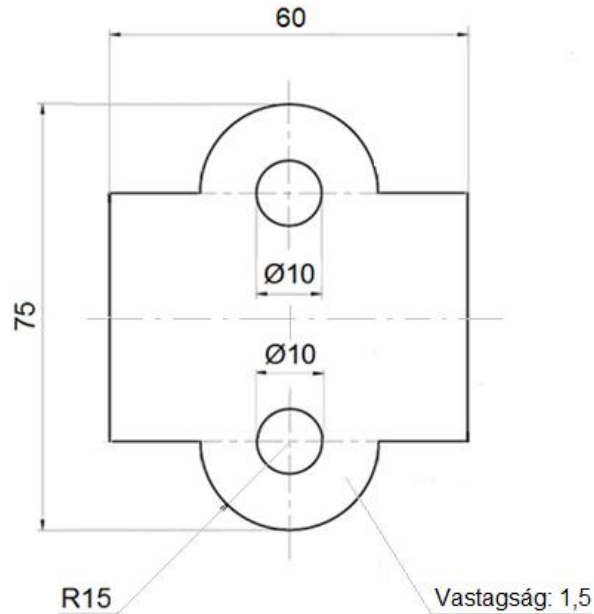
... pont / 5 pont

c) Számítsa ki az előgyártmány kiterített hossz méretét egész számra felfelé kerekítéssel!

$L = ?$

... pont / 2 pont

3. Feladat: Lemeztechnológiai számítások

Az ábrán látható lemezalkatrész gyártását végezzük kivágó-lyukasztó sorozatszernszámmal, egysoros elrendezésben. A lemez anyagminősége S235J0, szakítószilárdsága 350 MPa, a nyírószilárdsága ennek 0,8-szerese. A gyártás $B = 80\text{mm}$ szélességű hidegen hengerelt lemezszalagból történik. A hídszélesség $h = 3,5\text{mm}$.

a) Határozza meg a sávelőtölést! ($e = ?$)

... pont / 1 pont

b) Számolja ki a munkadarab területét! A végeredményt egész számra felfelé kerekítse!

($A_{\text{mdb}} = ?$)

... pont / 5 pont

c) Számolja ki az anyagkihozatali tényezőt egy lépésre vonatkoztatva! ($\eta = ?\%$)

... pont / 4 pont

Versenyzői kód:

/ **11** /

2019. évi LXXX törvény 11. § (2)
4 0715 10 12 Szerszám- és készülékgyártó

d) Számítsa ki a nyírási hosszt (a kivágás-lyukasztás hosszát), egész számra felfelé kerekítve! (L = ?)

... pont / 5 pont

e) Számítsa ki a nyírt keresztmetszetet! (A = ?)

... pont / 2 pont

f) Számítsa ki a kivágás-lyukasztás elméleti erőszükségletét!(Fv = ?)

... pont / 3 pont

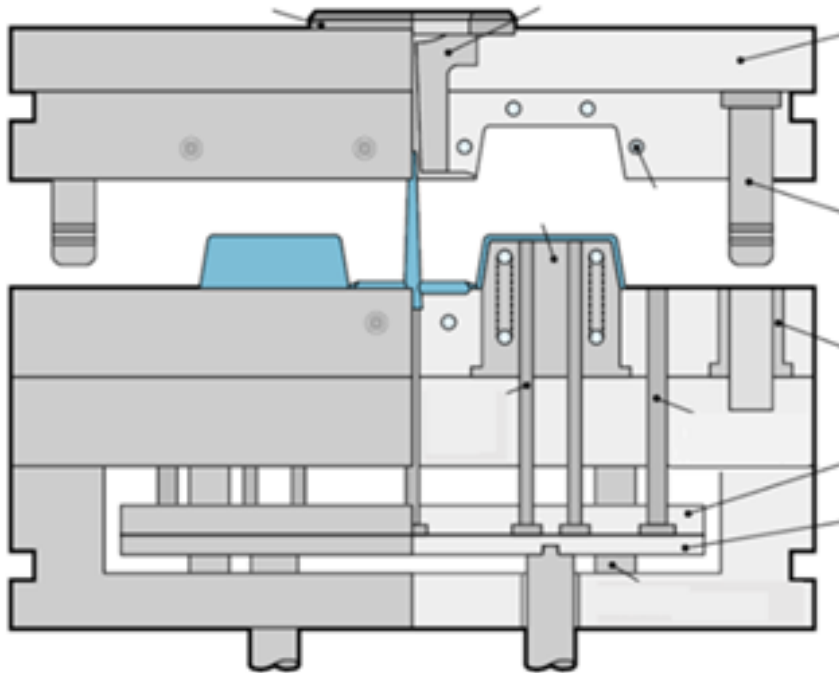
g) Számolja ki az oldalankénti vágórést, két tizedesjegy pontosságra kerekítve!

(z/2 = ?) A vágórés szorzótényezője: c = 0,005)

... pont / 5 pont

4. Feladat: Szerszámismeret**... pont / 12 pont**

Az ábrán egy többfészkés fröccsöntő szerszám felépítési rajza látható. Azonosítsa a rajzon a szerszámelemeket a megfelelő tételszámokkal! (Javítás esetén nem jár pont. Minden helyes azonosításért 1 pont jár.)

(Forrás: http://old.bgt.uni-obuda.hu/gggt/hargyak/seged_bogmus/5unk/sztervgyart.pdf)

Megnevezés	Tételszám
Temperáló csatorna	1
Beömlő persely	2
Központosító tárcsa	3
Vezetőpersely	4
Vezetőoszlop	5
Kidobó csap	6
Kidobó visszatoló csap	7
Kidobó lap	8
Kidobó tartólap	9
Mag	10
Álló oldali felfogólap	11
Támasztó pillér	12

5. Feladat: Szakmai kérdések I.**... pont / 16 pont**

Húzza alá a helyes választ! (Kérdésenként csak egy válasz helyes. Javítás esetén nem jár pont. Minden helyes válaszáért 2 pont jár.)

a) A süllyesztékes kovácsolással kapcsolatban melyik megállapítás az igaz?

- a keletkező sorja gátolja az üregkitöltést
- a keletkező sorja javítja az anyagkihozataalt
- a sorja később hűl le, mint a kovácsdarab
- a sorja a sorjahídban és a sorjazsebben helyezkedik el.

b) Mi okozza a melegalakító szerszámok termikus kifáradását?

- munkadarab magas hőmérséklete okozza
- a szerszám hűtése okozza
- a felmelegedés és a lehűlés sokszori ismétlődése okozza
- a nagy alakító erők miatt keletkező súrlódás okozza.

c) A zömítő alakváltozással kapcsolatban melyik állítás nem igaz?

- a keresztmetszeti méretek növekednek
- a hossz méretek csökkennek
- a hossz méretek és a keresztmetszeti méretek is csökkennek
- a hossz méretek csökkennek, a keresztmetszeti méretek nőnek.

d) A furatok dörzsárazására melyik megállapítás az igaz?

- növeli a méret és helyzetpontosságot és javítja a felületi minőséget
- jobb felületet biztosít és a méretpontosságot és az alakpontosságot javítja
- növeli az alakpontosságot és a helyzetpontosságot és javítja a felületi minőséget
- jobb felületet biztosít és az alak-, méret- és helyzetpontosságot is javítja.

e) Az oldalkéses (oldalvágós) sávütköztetéssel kapcsolatban melyik állítás hamis?

- pontos sáv szélességi méretet igényel
- az anyagkihozatal gazdaságosságát csökkenti
- nagy pontosságú léptetést biztosít
- a szerszám gyártási költségét növeli.

f) A hajlított lemezalkatrész sérült, karcos felületű lesz. Melyik tényező nem lehet ennek oka?

- a lemezfelület szennyezettsége
- a túl nagy hajlítási sugár
- a hajlító matrica sérült felülete
- a kenés, kenőanyag hiánya.

g) A kivágó – lyukasztó szerszámokkal kapcsolatban melyik megállapítás a hamis?

- a kivágó bélyegek kopása növeli a vágórést
- a lyukasztóbélyegek kopása csökkenti a vágórést
- a vágólap üregeinek kopása növeli a vágórést
- a vágólap és a lyukasztóbélyeg kopása is növeli a vágórést.

h) Az edényszerű munkadarab mélyhúzásánál felsoroltak közül melyik nem lehet a fenékleszakadásnak a kiváltó oka?

- túl nagy a húzóbélyeg lekerekítése
- túl kicsi a húzórés
- túl kicsi a húzógyűrű lekerekítése
- túl nagy a ráncgátló erő.

6. Feladat: Szakmai kérdések II.**... pont / 12 pont**

A táblázatban leírt megállapítások Igaz vagy Hamis voltát jelölje a megfelelő oszlopba rajzolt X jellel! (Javítás esetén nem jár pont. Minden helyes válaszáért 1 pont jár.)

Megállapítás	Igaz	Hamis
A befogócsap a sajtológép nyomószán furatába szoros illesztéssel csatlakozik.		
A sávvezető csatornát a kivágó szerszámoknál a vágólap felső felületén munkálják ki.		
A bakelit a gépészetben széles körben alkalmazható hőre lágyuló műanyag.		
Az acélok fajlagos ütőmunkája függ az üzemeltetés hőmérsékletétől.		
Az forgattyús sajtológépek lökethossza általában hosszabb, mint az excenteres sajtológépeké.		
Csavarmenteknél a menetemelkedési szög növelése növeli a menet önzáró képességét.		
Alaplyuk rendszerű szilárd illesztésnél a csap alsó határeltérése csak pozitív tűrésű lehet.		
Az alacsony széntartalmú acélok szénben való dúsítását betétedzésnek nevezzük.		
Köszörülésnél kemény, edzett acélokhöz lágyabb, lágy anyagokhoz keményebb kötésű korongot kell választani.		
A süllyesztékek alakadó felületeinek érdességével megegyezik a kovácsolt alkatrész felületeinek az érdessége		
A kokillában öntött öntvény felületeinek érdességét az alakadó felületek érdessége adja meg.		
A sorjás kivágott munkadarab az egyenetlen vágórés, illetve az életlen vágólap vagy vágóbélyeg következménye.		